

Llicenciatura de Sociologia

Curs 2001-02

Denominació oficial de l'assignatura: **ANTROPOLOGIA SOCIAL**

Curs: Tercer

Codi: 25219

Núm. Crèdits: 8 crèdits Obligatoris

Semestre: Primer

Professora: MONTSE CLUA FAINÉ

Horari: GRUP 1: D1 / Dx / Dv de 10,30 a 12h.

GRUP 51: D1 / Dx / Dv de 15 a 16,30h.

Lloc d'atenció alumnes: Despatx: B9-135 (Departament d'Antropologia Social i Prehistòria, Facultat de Lletres)

Telf. Despatx: 93-581-34-85 E-mail: MCLUA@UAB.ES

OBJECTIUS

En aquest curs es pretén abordar un tema clau en Antropologia però que creiem que serà de gran interès pels estudiants de Sociologia. L'assignatura començarà amb una breu introducció a com és i com treballa la disciplina antropològica per poder definir conceptes bàsics imprescindibles per afrontar el tema principal del curs. I el tema principal del curs serà l'anàlisi de les relacions interculturals i la construcció de les identitats col·lectives dels grups que estan interactuant. La diversitat humana ha estat classificada tant a nivell social com a nivell científic en diferents conceptes de grup, a vegades fins i tot adjudicant-los qualitats inherents. La intenció del curs es analitzar quins han estat els conceptes usats per distingir els grups i la validesa de les teories i dels discursos que hi ha implícits darrera aquestes classificacions. Concretament analitzarem tres conceptes claus utilitzats en el món occidental per explicar la diversitat física i cultural: els conceptes de raça, ètnia i nació.

La voluntat del curs és oferir unes bases teòriques inicials per poder reflexionar sobre la diversitat humana però també es pretén acostar les propostes a la realitat concreta, analitzant casos actuals de conflictes de grup, especialment els conflictes nacionalistes. Això es farà a través d'un treball en grup que serà exposat i discutit públicament a classe i també a través de les sessions de pràctiques, en què es passaran diferents vídeos i pel·lícules sobre el tema que també seran posteriorment discutits a classe.

TEMARI

BLOC I. INTRODUCCIÓ: LA PERSPECTIVA ANTROPOLÒGICA

1. Què és i què fa l'Antropologia.
2. Breu història de la disciplina: de l'estudi dels primitius a l'estudi de les societats complexes.
3. Objecte, tècniques i mètodes de la disciplina.
4. L'estudi de les cultures: temes antics, interessos nous.
5. Cultura i cultures: conceptes claus per explicar les relacions entre les cultures.

BLOC II. LA DIVERSITAT HUMANA:

1. Paradigmes per explicar la diversitat humana

2. El paradigma naturalista: la raça.
3. El paradigma culturalista: ètnia i etnicitat.
4. Diversitat, racisme i xenofòbia en les societats contemporànies
5. Una altra forma d'identitat col·lectiva: nació i nacionalisme.
6. Tipologies, definicions i teories al voltant del nacionalisme.

BLOC III. LES PROPOSTES TEÒRIQUES I ELS CONFLICTES MUNDIALS

1. Reprenent el tema: diversitat i integració en el món actual
2. Aplicació de la teoria a exemples concrets:
 - Gran Bretanya
 - Canadà
 - Espanya
 - França

BIBLIOGRAFIA Bàsica

- AGUIRRE, A. (ed.): *Diccionario temático de antropología*, Barcelona: Editorial Boixareu Universitària, 1982.
- ANDERSON, B.: *Comunidades imaginadas. Reflexiones sobre el origen y la difusión del nacionalismo*, México: FCE, 1993 (1982).
- APAOLAZA, J.M.: *Lengua, etnicidad y nacionalismo*, Barcelona: Anthropos, 1993.
- BARTH, F. (ed.): *Los grupos étnicos y sus fronteras*, México: F.C.E., 1969.
- CAVALLI-SFORZA, L.: *Genes, pueblos y lenguas*, Barcelona: Crítica, 1997 [En català, *Gens, pobles i llengües*, Barcelona: Proa, 1997]
- DELANNOI & TAGUIEFF (comp.), *Teorías del Nacionalismo*, Barcelona: Paidós, 1993.
- DELGADO, M.: *Diversitat i integració*, Barcelona: Empúries, 1998.
- Diccionari d'Antropologia*, Barcelona: Fundació Barcelona Termcat, 1993
- FUNDACIÓ JAUME BOFILL: *Nacionalismes i ciències socials*, Barcelona: Editorial Mediterrània, 1997.
- GEERTZ, C., *La interpretación de las culturas*, Barcelona: Gedisa, 1987 (1973).
- GELLNER, E., *Naciones y nacionalismo*, Madrid: Alianza, 1988 (1983).
- GUIBERNAU, M.: *Los nacionalismos*, Barcelona: Editorial Ariel, 1996 [En català, *Nacionalismes*, Barcelona: Proa, 1996].
- HARRIS, M., *Introducción a la Antropología General*, Madrid: Alianza Editorial, 1984.
- HARRIS, M., *El desarrollo de la teoría antropológica*, Madrid: Siglo XXI, 1983.
- HOBSBAWM, E., *Naciones y nacionalismo desde 1780*, Barcelona: Crítica, 1990.
- HOBSBAWM & RANGER (eds.), *L'invent de la tradició*, Vic: Eumo, 1988 (1983).
- KEATING, M.: *Naciones contra el Estado: el nacionalismo de Cataluña, Quebec y Escocia*, Barcelona: Ariel, 1996.
- KOTTAK, C.P., *Antropología. Una exploración de la diversidad humana con temas de la cultura hispánica*, Madrid: McGraw-Hill, 1994
- LÉVI-STRAUSS, C., *El racismo ante la ciencia moderna*, Testimonio científico de la UNESCO, Vizcaya: Ediciones Liber, 1961.
- LLOBERA, J.R.: *El dios de la modernidad*, Barcelona: Anagrama, 1996 (1994).
- MARX et alt., *El marxismo y la cuestión nacional*, Barcelona: Editorial Avance, 1976.
- PETSCHEN, S., *Las minorías lingüísticas de Europa occidental: documentos (1492-1989)*, Vitoria: Parlamento Vasco, 1990.
- PUJADAS, J.J.: *Etnicidad. Identidad cultural de los pueblos*, Madrid: Eudema, 1993.

- SAN ROMÁN, T., *Los muros de la separación. Ensayo sobre alterofobia y filantropía*, Bellaterra- Madrid: Servei de Publicacions UAB- Tecnos, 1996.
- SAHLINS, P.: *Fronteres i identitats: la formació d'Espanya i França a la Cerdanya, s.XVII-XIX*, Vic: Eumo, 1993.
- SMITH, A.D.: *Las teorías del nacionalismo*, Barcelona: Península, 1976 (1971).
- SMITH, A.D.: *The ethnic origins of nations*, Oxford: Basil Blackwell, 1986.
- TODOROV, T.: *Cruce de culturas y mestizaje cultural*, Gijón: Júcar universidad, 1988.
- VVAA: *Ètnia i nació als móns africans*, Barcelona: L'Avenç, 1995.
- WIEVIORKA, M.: *El espacio del racismo*, Barcelona: Paidós, 1992 (1981).

MÈTODE D'AVAUACIÓ

Es valorarà especialment la participació a classe i la col·laboració per fer un debat plural, serè i respectuós sobre el tema. El curs s'avaluarà a través de tres exercicis:

- Un treball en grup sobre un conflicte nacionalista. Valdrà un 40 % de la nota final.
 - Un examen escrit a final de curs sobre el temari donat a classe i les lectures recomanades. Valdrà un 40% de la nota final però cal treure com a mínim un 4'5 per fer mitja amb les notes dels treballs.
 - Un exercici individual sobre els vídeos vistos a les sessions de pràctiques i que valdrà un 20 % de la nota final.
-